

Prologus Galeatus,

Reliqui menses usque in 18. in quos Mexicani dividunt Annum; videris apud Acoftam & Kircherum, Tom. 3. *Oedip. Copt.* in Theatr. *Hieroglyph. cap. 4.*

8 Siccine in propositum curiosus compos voti fiet: equidem hic tam nomina Mentium, quàm Signa coelestia (à quibus apud aliquos nomina) & etiam Numina, sub quorum erant tutela, unde emanavit temporum discretorum nomenclatura. Vide Gyrard. libell. de *Annis & Mensib.* At sciendum est, inter Hebræos, duplex fuisse initium Anni, *Civilis* scilicet & *Sacri*, propter expressâ, Tom. 3. T. 8. n. 44. Unde res civiles, uti contractus, à *Tizri*, sive Septembri, primo illorum mense, qui initium anni vulgaris. Sacra verò à *Nisan*, sive Luna Martij, similiterque reliqui successus Biblici, et si de re civili & profana sit sermo ut astruxi, quò dudum, n. 46. Hinc Hebræi in *Chronico majore*, sive *Seder-olam Rabba*, deviant à vero circa historiam Noëticam, quoniam in autumnno collocant principium anni & Mundi. Petavius, 2. p. *Rationar.* lib. 3. cap. 13. defendit, annos Græcorum in lib. 1. *Machab.* à *Nisan*: in posteriore, numerari debere à *Tizri*: ita ut anni prioris libri sex mensium intervallo, posterioris præcedant initia. Non hujus loci est diatriba, quæ de causa supersedeo: sed præmittere, operæ pretium est; ea nimirum quæ narrantur de filiis Israël, post exitum ab Ægypto, intelligi debere de duobus primis annis ab exitu: videlicet, à cap. 12. *Exod.* usque ad 20. *Numer.* Gestâ (nota) anni primi, à præfatio cap. 12. Anni verò secundi, à cap. 1. *Levit.* usque ad *Numer.* 20. exclusive. Hinc incipiunt gesta vergentis anni 40. ab exitu, Israëlitis in deserto Pharan vagabundis per 37. annos; in quibus nihil singulare ex Sacra Scriptura constat, præter Mansiones: hæque incerto tempore, quicquid dicat Rauchlinus, vel quicquid libelli præfati Auctor: tantum in *Seder-olam*, cap. 8. inveni: *Decimonono anno filij Israel iterum insaniervunt, & manserunt 19. annis in Cadef-barne.* Modò in dies flectatur sermo, utpotè Ephemeridum necessarium articulum.

§. III.

De Diebus.

IN sententia Cenforini & Macrobij, quò supr. Dies dicitur *Civilis* & *Naturalis*: hic ab ortu Solis, ad ejus occasum usque; qui constat vespere & mane. *Civilis*, qui etiam *Astronomicus* dicitur,

est spatium 24. horarum (quarum qualibet constat 60. minutis) resultans ex continuo gyro primi Mobilis, quo comprehenditur nox & dies. Quapropter dies *Astronomici* sunt æquales: *Naturales* verò secus, quippequàm à brumali Solstitio usque ad æstivum crescunt: decrescuntque rursus hinc illuc, præut accedit Sol ad polos, & recedit ab Æquatore; sub quo nonnunquam æquales & dies & noctes. Nobis dies majores, quàm Sol in tropico *Canceris*; & noctes in tropico *Capricorni*: etenim eò nox major, quò dies brevior, & econtrâ; quibus dies conficitur *Astronomicus*. Vide dicta, Tom. 3. *Tautolog.* 8. à n. 2. Quoad festivitatum solemnitatem, earumque periodum, variè acceptum à Nationibus dierum exordium; ut ait Macrobius, d. cap. 3. exprimit etiam Beyerlinck, quo supr. in Theatr. metricè.

Græci mane diem capiebant Solis ab ortu:
Vespere Judæi: servantes sidera cæli,
Dum Sol in medio fulget nitissimus orbe:
Christicola incipiunt medio sub tempore
noctis.

Beyerlinck.

2 Apud Romanos erant dies *Festi*, *Varij dies Profesti*, *Intercisi* (qui à Servio dicti *Disfissi*, utpotè partim religiosi, partim fasti) *Comitiales*, *Nundinales*, & *Ægyptiaci*, qui ab Astronomis etiam dicti *Pureales*. *Profesti* vocabantur, in quibus duntaxat ad negotia vacatio; & dividebantur in *Fastos* & *Nefastos*. *Fasti* erant, quibus Prætor causas expediebat: *Nefasti*, quibus judicialia verba, *Do* scilicet, *Dico* & *Abdico* pronunciare, nefas. *Do*, quum potestas citandi in iudicium, concedebatur: hoc est, diem dicere, quem Paulus vocat *humanum diem*, 1. Cor. 4. 3. *Dico*, cum iudex sententiam fulminabat. *Abdico* demùm, quum quis jure cedebat. *Festi* dies erant, qui ludorum spectaculorum, convivij, aut sacrificij gratiâ instituebantur, vel jam instituti fuerant. *Intercisi* dicebantur, quibus civiles, sacræque functiones agi quibant. Exponit Ovid. 1. *Fastor.* à v. 45. Macrobius, d. cap. 16. & Gyrard. loc. cit. *Comitiales* & *Nundinales* erant conventibus & nundinis destinati: illi, si suffragia à tribubus, sive Curijs essent accipienda: hi pro mercibus, seu emolumentis uniuscujusque proprijs. Ita faciles captu notæ veter. *Kalendarij*. *F.* fastum diem signat. *N.* nefastum. *FP.* fastum priore parte, posteriore nefastum; sicut econtrâ *NP.* priore parte nefastum, fastum verò posteriore. *EN.* intercisum, quod olim *Endotercisum*. Indicat *C.* diem *Comitialem*. Signatur siccinne: *Q. R. C. F.* hoc est: *Quando Rex comitiavit, fas*: de quo 24. *Mart.* n. 6. Hæccine

Note illorum.

& totius operis argumentum.

re, dices, profectò trita. Profectò, verùm haud inficiaberis esse argumento necessaria.

3 Dies Ægyptiacus (ita dictus, propter Ægyptios inventores, de quibus Macrobius, d. cap. 14. asserit, *Solos divinarum rerum conscios*) ominosus ac funestus erat. A Romanis *Ater* dictus (Hispanicè, *Haziago*) propter aliquam insignem cladem acceptam; uti ipsis postridie Nonarum cujusvis mensis in fide fuit. Ovid. *ibid.* à v. 57.

Ovid. Nonarum tutela Deo caret: omnibus istis,
Ne fallare cave, proximus ater erit.
Omen ab eventu est: illis nam Roma diebus
Damna sub adverso, tristia Marte tulit.

Propter Aliensem cladem (ut observant Macrobius, d. cap. 16. Liv. lib. 6. *sect.* 10. Plutarch. *Rom.* 99. 25. Cicer. lib. 9. ad *Attic.* epist. 4. & Alex. ab Alex. 4. *Dier. Genial.* cap. 20.) diem infaustum signarunt postridie Idus Julij: cumque exiguum illis pro superstitione videretur; atros ac ominosos habere, quotquot postridie cunctarum Kalend. Iduum & Nonarum. Aul. Gellius, *Noct. Attic.* 5. cap. 17. Gyrard. Anton. Constant. & Paul. Mars. in loc. cit. *Ovid.* Præter hos ex aspectu maligno Planetarum, statuerunt Romani duos alios singulis mensibus; quos sine succo signat Ranzonius: incipit:

Dies Ægyptiaci.

Enric. Ranzon.

Prima dies mensis, & septima truncat ut
ensis, &c.

4 Superstitio olim prævaluit, & adhuc inter aniculas & sciolos stultissimè grassatur. Plures dies cavendos signat Manilius (4. *Astron.* cap. 1. à v. 444. usque in fin.) in singulis mensibus; sed cujus ponderis tanta momenta, protulit, lib. 3. cap. 6. à v. 36. accinens:

Manil. Difficile est, in idem tempus concurrere
cuncta:
Et modò deest alius, modò adest, vicibusque
recedit:
Aut redit, aut aliud mutatur tempore tem-
pus.

Habemus salutem ex inimicis nostris. Difficile prorsum, alijs esse horam fastam, & alijs infestam. Si cuncta ex astris necessaria, in cunctis futura eadem: quod quidem quàm falsum, astruit Gregor. Magn. in *Evangel.* homil. 10. in Esau & Jacob, adversæ & averse conditionis tam im physycis, quàm in moralibus. Ne claudicet ratio distinctione temporis (igitur si Jacob secutus in nativitate fratrem, hic proculdubio præcesserat: & in præcedentia, estò brevissima ortus, cunctorum astrorum, orbium velocissima pernitate, mutatus aspectus) efficax videtur exemplum, apud Henric. Gan-

Varias observationis stellarum in actiones.

davens. *Quodlibet.* 6. cap. 14. & Petr. Galtruch. *Physiv. particul.* Tract. 3. disp. 1. cap. 2. in quondam monstro, cujus capita & superiores partes discretæ erant, inferiores autem copulatæ. *Bina capita* (inquiunt) *inter se perpetuis odijs dissidebant, semper appetebant contraria.* Non est effugium. Idem claret horoscopus, idem astrorum & Planetarum aspectus, sed in subiectis ejusdem imprecisionis pugnacissimus animus. Unde arbitror avellendum schema vagantis Lunæ per singula Signa (in quaslibet liberas actiones humanas, vel indifferentes pro felicitate captanda, aut infelicitate fugienda) ab historia curiosa (in hoc, superstitiosa, & nimis) Majoli, Tom. 2. *Dier. Canicular.* Colloq. 4. simulque Ægyptiorum & Arabum, apud Kircher. Tom. 2. *Oedip.* p. 2. class. 7. cap. 10. ubi in eundem effectum describuntur influxus 28. Mansionum Lunæ, incipientis à porta *Via Lactea*; & ejus Stationes, Genijque, seu Angeli, nominibus distincti. Cuncta prohibentur cap. *Non licet.* 26. q. 5. & *Non observabis.* q. 7. de quo *Isagog.* Jan. n. 5. Hæccine, quantumvis ab AA. seu Scriptoribus rideantur, profectò morionum ruina.

Mina singularitas in monstro superius bicornate.

5 Serio tractat Claudius Dariothus (qui quidem rejiciendus) in libell. de *Electionib. principior. idoneorum rebus inchoand.* ex quo videtur sumpsisse Majolus, vel ex Hesiodo, in *Dieb. & operibus.* Adi Coel. Rhodigin. 14. *Lect. antiq.* cap. 9. plodeque quæ observanda præcipit Virgil. 1. *Georgic.* à v. 276. Ita enim his nugis Ethnici addisti, ut nihil agerent citra hujusmodi superstitionem. Audi Juvenalem vel ridentem, *Satyr.* 6. à v. 567.

Quid enim majus dare Numina possunt?
Hæc tamen ignorat quid sidus triste mineat
Saturni, quo læta Venus se proferat astro,
Qui menses damnis, quæ dentur tempora
lucro,

Juvenal.

Illius occursum etiam vitare, &c.
Quid Catholicis, si irrident Ethnici? Consule D. Thom. 1. p. q. 116. Picum Mirandulan. in *Astrolog.* latèque Pererium in *Genes.* lib. 2. Quæ fides præstanda, potius auditur ex profetore Astronomiæ. Manilius dicitur: audiatur, lib. 3. cap. 6. v. 41.

Asperiosem ut agat mensem, si mensis in
astrum
Latius incidit, signum si triste diei,
Si fortuna diem foveat, si durior horas
Iccirco nihil in totum sibi credere fas est.

Manil.

6 Apud Hebræos etiam dies fasti, aut civiles. Aliquando *Intercisi*, ut dies Phasæ, cujus solemnitatis initium à vespere se-